

ffh-anhang4.bfn.de/ffh_anhang4-libellen.html?&no_cache=1.

- DIJKSTRA, K.-D.B., 2006. Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe. British Wildlife Publishing, Dorset.
- FAASEN, T., 2000. Kleine tanglibel (*Onychogomphus forcipates*), wel of niet inheems in Nederland? Brachytron 4(2):23-25.
- GERAEDS, R.P.G., 2000. Waarnemingen van de Gaffellibel (*Ophiogomphus cecilia*) langs de Roer. Brachytron 4(2):3-7.
- GERAEDS, R.P.G., 2010. De habitat en ontwikkelingsduur van larven van de Beekrombout in de Roer. Natuurhistorisch Maandblad 99(11):249-255.
- GERAEDS, R.P.G., 2012. De larvenhabitat van de Beekrombout (*Gomphus vulgatissimus*) in enkele Limburgse beken. Brachytron 15(1):1-15.
- GERAEDS, R.P.G. & U. HAESE, 2011. Stroommijnen de libellen in enkele grensoverschrijdende waterlopen. Populatie-ontwikkelingen in het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Natuurhistorisch Maandblad 100(10):199-204.
- GERAEDS, R.P.G. & J.T. HERMANS, 2000. De Gaffellibel (*Ophiogomphus cecilia*, Fourcroy, 1785) langs de Roer. Natuurhistorisch Maandblad 89(12):254-259.
- GERAEDS, R.P.G. & V.A. VAN SCHAIK, 2002. Het voorkomen van de Beekrombout (*Gomphus vulgatissimus*) langs de Roer. Natuurhistorisch Maandblad 91(6):113-118.
- GERAEDS, R.P.G. & V.A. VAN SCHAIK, 2004. De Kleine tanglibel, vestiging van een nieuwe soort in Nederland? Vondsten van enkele larvenhuidjes langs de Roer. Natuurhistorisch Maandblad 93(2):33-35.
- GERAEDS, R.P.G. & V.A. VAN SCHAIK, 2005. Ecologische aspecten van de levenswijze van de Gaffellibel langs de Roer. Inventarisaties van larvenhuidjes in 2002 en 2003 en een vergelijking van inventarisatiemethoden. Natuurhistorisch Maandblad 94(1):1-6.
- GERAEDS, R.P.G. & V.A. VAN SCHAIK, 2006a. De libellen van het Roerdal. Deel I, juffers (*Zygoptera*). Natuurhistorisch Maandblad 95(9):197-203.
- GERAEDS, R.P.G. & V.A. VAN SCHAIK, 2006b. De libellen van het Roerdal. Deel II, echte libellen (*Anisoptera*). Natuurhistorisch Maandblad 95(11):246-252.
- GRAND, D. & J.-P. BOUDOT, 2006. Les Libellules de France, Belgique et Luxembourg. Biotope, Mèze.
- HERMANS, J. & V. KALKMAN, 2002. Kleine tanglibel (*Onychogomphus forcipatus*). In: Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden:281-283.
- HUNGER, H., F.-J. SCHIEL & B. KUNZ, 2006. Verbreitung und Phänologie der Libellen Baden-Württembergs (Odonata). Libellula Supplement 7:15-188.
- LINKE, T.J., 2009. Flussjungfern am Niederrhein. Verbreitung und Habitatbindung. Westfälische Wilhelms-Universität/ Institut für Landschaftsökologie, Münster.
- MÜLLER, 1995. Ökologische Untersuchungen an Gomphiden (*Odonata: Gomphidae*) unter Berücksichtigung ihrer Larvenstadien. Cuvillier Verlag, Göttingen.
- RAAB, R., A. CHOVANEC & J. PENNERSTORFER, 2006. Libellen Österreichs. Springer-Verlag, Wien.
- SCHAIK, V.A. VAN & R.P.G. GERAEDS, 2001. Eerste vondsten larvenhuidjes Gaffellibel in Nederland. Natuurhistorisch Maandblad 90(9):166-167.
- SCHAIK, V.A. VAN & R.P.G. GERAEDS, 2005. De Rivierrombout langs de Roer, De vestiging van een nieuwe populatie in Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 94(2):33-36.
- SCHAIK, V.A. VAN & R.P.G. GERAEDS, 2009. Driejarig onderzoek naar de uitsluiperperiode van de Beekrombout langs de Roer. Natuurhistorisch Maandblad 98(8):153-158.
- SCHURMANS, M., 2001. Kleine tanglibel aan de Grensmaas. NVL-Nieuwsbrief 5 (3):6.
- SUHLING, F. & O. MÜLLER, 1996. Die Flussjungfern Europas. Die Neue Brehm-Bücherei, 628, Magdenburg (Westarp-Wissenschaften).
- TERMAAT, T. & V. J. KALKMAN, 2012. Basisrapport Rode Lijst Libellen 2011 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Brachytron 14(2):75-187.
- TROCKUR, B., J.-P. BOUDET, V. FICHEFET, P. GOFFART, J. OTT & R. PROESS, 2010. Fauna & Flora in der Grossregion 1. Atlas der Libellen. Zentrum für Biodokumentation, Landsweiler-Reden.
- WASSCHER, M., G. KEIJL & G. VAN OMMERING, 1998. Bedreigde en kwetsbare libellen in Nederland, Toelichting op de Rode Lijst. IKC Natuurbeheer, Wageningen.
- WILDERMUTH, H., Y. GONSETH & A. MAIBACH (Hrsg.), 2005. Odonata. Die Libellen der Schweiz. Fauna Helvetica 12. CSCF/SEG, Neuchâtel.

BOEKBESPREKING

DE ROER VAN BRON TOT MONDING 28 rondwandelingen tussen Hoge Venen, Eifel en Roermond

OLAF OP DEN KAMP, 2013. Uitgeverij TIC, Maastricht. 317 pagina's. ISBN 978-94-91561-13-9. Prijs € 17,90. Verkrijgbaar in de boekhandel en via de internetpagina www.ticshop.nl.

Bij natuurminnend Nederland is de Roer vooral bekend vanwege de aanwezigheid van populaties van enkele bijzondere soorten libellen. De Roer heeft echter veel meer te bieden. Dit is niet erg verwonderlijk als men zich realiseert dat slechts 22 kilometer van het 170 kilometer lange riviertje op Nederlands grondgebied liggen. Als men de Roer vanaf de bron in de Belgische Hoge Venen, via de Duitse Eifel naar de monding in de Maas in Nederland volgt, krijgt men een groot aantal zeer uiteenlopende

landschapstypen te zien: van open hoogveengebieden, dichte bossen, agrarische cultuurlandschappen tot stedelijk gebied. Het spreekt voor zich dat binnen deze verschillende landschappen een veelvoud aan bijzondere planten en dieren te vinden is. In "De Roer van bron tot monding" wordt u op maar liefst 28 wandelin-

gen getraakteerd om de Roer in België, Duitsland en Nederland te ontdekken. Het boek is op zakformaat uitgegeven zodat het in het veld goed hanteerbaar is. Elke wandeling, in lengte variërend van drie tot 27 kilometer, wordt uitvoerig beschreven en is voorzien van een topografisch kaartje waardoor de routes gemakkelijk te volgen zijn. Ook is duidelijk aangegeven waar en hoe verschillende wandelingen afgekort of gecombineerd kunnen worden. Omdat verschillende kaartjes op een andere schaal zijn opgenomen, zou een schaalbalkje niet misstaan hebben. Al wandelend wordt u op de verschillende bezienswaardigheden langs de route gewezen. Hierbij is er ruim aandacht voor de kenmerkende en bijzondere flora en fauna in het gebied. Er wordt echter ook uitvoerig op de (cultuur)historie ingegaan, wat het boek absoluut een meerwaarde geeft. Bijzonderheden worden verder toegelicht in

kaders. De beschrijvingen van de wandelingen zijn verfraaid met vele foto's van planten, dieren en landschappen. Hierdoor wordt al vooraf een goed beeld gegeven van wat men onderweg kan verwachten. In de bijlage is een lijst opgenomen met soorten planten en dieren die in het boek aan bod komen, inclusief de wetenschappelijke namen, zodat ook niet-Nederlandstaligen het boek kunnen gebruiken. Omdat een verwijzing naar de pagina's waar de soorten genoemd worden ontbreekt, is deze lijst mijns inziens overbodig. Verder zijn niet overal de juiste benamingen gebruikt. Dit zijn echter kleinigheden die geen afbreuk doen aan de bruikbaarheid. Het is een fraai en uitnodigend boek dat garant staat voor vele uren wandelplezier voor degenen die de vele gezichten van de Roer zelf willen gaan ontdekken.